

e-ISSN:2587-2168

Year: 2024

Vol: 10 Issue: 3

pp 46-53

Article ID

76308

Arrival

30 April 2024

Published

30 June 2024

DOI NUMBER<https://doi.org/10.5281/zenodo.12646689>

1/zenodo.12646689

How to Cite This**Article**

Ekinci, E. N. & Radoplu, H. (2024). "Küresel Hava Kargo Pazarında Turkish Cargo", *International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies*, (e-ISSN:2587-2168), Vol:10, Issue:3; pp: 46-53

International Journal of Disciplines Economics & Administrative Sciences Studies is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Küresel Hava Kargo Pazarında Turkish Cargo**Turkish Cargo's Position in the Global Air Cargo Market**Nermin Ebrar Ekinci ¹ Hakan Rodoplu ² ¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Kocaeli Üniversitesi, SBE, Havacılık Yönetimi ABD, Kocaeli, Türkiye² Dr. Öğr. Üyesi., Kocaeli Üniversitesi, Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi, Havacılık Yönetimi Bölümü, Kocaeli, Türkiye**ÖZET**

Hava kargo taşımacılığı, günümüzde küresel ticaretin en hızlı ve güvenli seçeneği olarak kabul edilen ürün ve posta taşımacılığına verilen isimdir. Hava kargo taşımacılığı, küresel tedarik zincirlerinin olmazsa olmaz bileşenlerinden biri olup uluslararası lojistikte önemli bir role sahiptir. Havayolu kargo taşımacılığının avantajları arasında hızlı teslimat süreleri, kesintisiz takip olanağı, zarar ve kayıpların görece minimize edilebilmesi, düşük sigorta maliyeti, petrol fiyatlarındaki dalgalanmalardan görece daha az etkilenme gibi faktörler bulunmaktadır. Ayrıca havayolu taşımacılığı, yoğun trafik olan bölgelerde zaman ve maliyet tasarrufu sağlar. Acil, hassas, kısa ömürlü ve yaşamsal öneme sahip ürünlerin taşınması, uzak ülkelere hızlı gönderimlerin yapılması, tedarik zincirinin kesintisizliğinin sağlanması gibi avantajlarıyla ekonomiye büyük katkılar sağlamaktadır.

Türk Hava Yolları, Türkiye'nin bayrak taşıyıcı havayoludur. Kargo taşıma faaliyetlerini, kargo markası olan Turkish Cargo aracılığıyla sağlamaktadır. Özellikle yaşanan küresel salgın sürecinde sektör bağlamında ortaya çıkan olağanüstü koşulların yolcu taşıma operasyonlarını ciddi ölçüde olumsuz yönde etkilemesine koşut dünya hava kargo taşıma trafiğinde ciddi bir talep ortaya çıkmıştır. Bu beklenmedik gelişme silsilesi, hava taşıma işletmelerinin filolarında bulunan yolcu uçaklarının kabin bölümünde "kargo" taşıması yapmaya başlamalarına yol açmıştır. Bu süreçte Türk Hava Yolları ortaya çıkan bu beklenmedik katastrofik olguyu oldukça rasyonel biçimde avantaja dönüştürerek, anlık kapasite kısıdını belirli sayıda yolcu uçağını kabin bölümünde kargo taşımaya uygun hale getirmiş ve pazarda öne çıkan bir oyuncu pozisyonu elde etmiştir. Turkish Cargo, dünyanın pek çok noktasına direkt uçuş yapan bir hava kargo taşıyıcısıdır. Merkezi Hong Kong'da bulunan ve Türk Hava Yolları, ZTO Express ve Pal Air ortaklığı ile kurulan bir taşıma şirketi olan We World Express, geniş küresel erişim ağı sayesinde 100'den fazla ülkeye e-ticaret bağlamında uçtan uca verdiği hizmet ile faaliyetlerini 2022 yılı itibariyle SMARTIST'e taşıyan şirket, aktif bir şekilde dünyaya hava kargo hizmeti sağlamaktadır.

Bu çalışmanın amacı küresel hava kargo pazarında yıldızı giderek parlayan Turkish Cargo'nun faaliyetlerini ve pazar payı gelişimini durum analiz yöntemiyle incelemektir. Çalışmada ikincil kaynak verileri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Turkish Cargo, Durum analizi, Hava kargo, E-ticaret, Covid-19 salgını.

ABSTRACT

Air cargo transportation is the name given to the transportation of goods and mail, which is considered the fastest and safest option for global trade today. Air cargo transportation is an indispensable component of global supply chains and plays a significant role in international logistics. Among the advantages of air cargo transportation are fast delivery times, seamless tracking, relatively minimized damage and losses, lower insurance costs, and less susceptibility to fluctuations in fuel prices. Additionally, air transportation saves time and costs in regions with heavy traffic. With its advantages such as the transportation of urgent, sensitive, short-lived, and vital products, rapid shipments to distant countries, and ensuring the continuity of the supply chain, air cargo transportation contributes significantly to the economy.

Turkish Airlines is the flag carrier airline of Turkey. It conducts cargo transportation activities through its cargo brand, Turkish Cargo. Especially during the global pandemic, the extraordinary conditions that emerged in the sector led to a significant demand in the world air cargo transportation traffic, parallel to the serious negative impact on passenger transportation operations. This unexpected series of events led airline operators to start carrying cargo in the cabin section of passenger aircraft in their fleets. Turkish Airlines, in this process, turned this unexpected catastrophic phenomenon into an advantage quite rationally, by converting a certain number of passenger aircraft in the cabin section into cargo transportable, and achieved a prominent position in the market. Turkish Cargo is a global air cargo carrier that operates direct flights to many destinations worldwide.

We World Express, headquartered in Hong Kong and established in partnership with Turkish Airlines, ZTO Express, and Pal Air, is a transportation company that provides end-to-end services for e-commerce to over 100 countries through its extensive global access network. As of 2022, the company has transferred its operations to SMARTIST, actively providing air cargo services worldwide.

The aim of this study is to examine the activities and market share development of Turkish Cargo, which is increasingly shining in the global air cargo market, through a situation analysis method. Secondary source data was used in the study.

Keywords: Turkish Cargo, Situation analysis, Air cargo, E-commerce, Covid-19 pandemic

1. GİRİŞ

Ülkemizin bayrak taşıyıcı markası olan Türk Hava Yolları, yolcu ve kargo taşımacılığı açısından önemli bir konuma sahip havayolu şirkettir. 1933 yılında kurulan şirketin aynı zamanda kargo faaliyetlerini gerçekleştirmek için Turkish Cargo markasını kurmuştur. Tercih edilmesinde Türkiye'nin coğrafi konumu, Turkish Cargo'nun rekabet stratejisi, filo yapısı, müşteri ilişkileri, hızlı, güvenli, hasarsız kargo teslimat sağlaması etkili olmuştur. 2022 yılı itibariyle Turkish Cargo faaliyetlerine İstanbul Havalimanında bulunan dünyanın devasa kargo tesisleri arasına giren SMARTIST'te gerçekleştirmektedir. Turkish Cargo'nun amacı, dünyada en çok tercih edilen ve kullanılan hava kargo markası olmaktır. İzlediği stratejisi, salgın döneminde ki faaliyetleri ve e-ticaret hacmini geliştirmesi, teknolojik gelişmelerden yararlanması ile hava kargo pazarında rekabet halindedir.

İkincil kaynaklardan, resmi web sitelerinden ve haber sitelerinden alınan bilgiler doğrultusunda durum analiz yöntemi kullanılarak Turkish Cargo analiz edilmiştir. Şirketin uçuş ağını, e-ticaretini geliştirmek için yapmış olduğu yenilikler, hizmet kalitesini ve uçuş ağını arttırmaktadır. Türk Hava Yolları ve Turkish Cargo grafik, istatistiki veriler ve tablolara göre yorumlanmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE /LİTERATÜR TARAMASI

Durum analizi üzerine yakın zamanda yapılan çalışma sayısı çok azdır. Yapılan çalışmalara baktığımızda Koçali ve Kansoy (2023) Türkiye'deki havalimanı yolcu ve kargo taşımacılığında meydana gelen iş kazalarını durum analizi yöntemiyle ele almış ve Türkiye'deki havalimanı yolcu ve yük taşıma hizmetini iş sağlığı ve güvenliği bakımından ele almışlardır. Tang (2023) Chongqing Havalimanının kargo hacmini tahmin etmek için durum analizi yönteminden yararlanmış, Chongqing Havalimanı kargo taşımacılığı gelişimi için stratejiler ve önerilerde bulunmuştur. Karakuş (2023) Türk Hava Yolları sürdürülebilirlik raporları doğrultusunda durum analizi yöntemiyle değerlendirme yapmıştır.

3. HAVA KARGO TAŞIMACILIĞI

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'ne göre hava kargo, posta, doküman gibi kayıtlı yük dışında, gümrüğe bağlı olan ve konşimento gerektiren gönderilerdir(SHGM, 2015: s.32). Hava kargo taşımacılığı, yakıt giderlerinin yüksek olması ve taşıma kapasitesinin sınırlı olmasının yanı sıra, hızlı ve güvenli bir taşıma türüdür(Tuncer ve Aydoğan, 2019: s.2). Havayolu kargo taşıma faaliyetleri, yolcu uçaklarının gövde kısmında taşınması veya 'Freighter' ismi verilen, kargo uçağı olarak dizayn edilmiş ya da yolcu uçağından kargo uçağına çevrilen uçaklar ile taşıma faaliyetinin gerçekleşmesidir. Hava kargo taşımacılığı, e-ticaret ile üreticiden tüketiciye doğrudan sevkiyat yapması, ticaret hacmini artırması, gelecek yıllarda da gelişimi devam edecek bir taşıma türü olduğunu göstermektedir(Taşdemir ve Yıldız, 2022: s.1).

4. TÜRK HAVA YOLLARI GENEL BİLGİ

Türk Hava Yolları (THY), 20 Mayıs 1933 yılında Devlet Hava Yolları İşletmesi ismiyle hizmet vermeye başlamıştır. Kurulduğunda bünyesinde yalnızca 5 adet uçağı ve 30'dan az çalışanı vardı(Özaydın, 2023: s.73). Devlet Hava Yolları İşletmesi ismi, 1955 yılında Türk Hava Yolları adını almıştır. Kuruluşundan günümüze kadar geçen sürede, ülkemizin bayrak taşıyıcısı olarak faaliyetine devam etmektedir(Rençber, 2024: s.9). Avrupa, Asya, Afrika ve Amerika'da ki 340 farklı konuma düzenli uçuşlar gerçekleştirmektedir. Merkezi, İstanbul Yeşilköy'de bulunan "Atatürk Havalimanı" sınıırı içerisinde yer alan "THY Genel Yönetim Binası"dır. Türk Hava Yolları günümüzde dünyanın neredeyse %62'sine ulaşmaktadır(Tidim, 2023: s.58).

5. TURKISH CARGO

Türk Hava Yolları'nın 1933'ten beri, hava kargo taşıma hizmetini üstlenen şirket, dünyada 132 farklı ülkede faaliyet göstermektedir. THY bünyesine ait 444 adet uçağıyla hizmet vermektedir. Dünyada 340'tan fazla farklı noktaya hava kargo taşıma faaliyeti gerçekleştirmektedir(Turkish Cargo, 2024). Turkish Cargo, kendi filosuna ek olarak, Türk Hava Yolları'nın uçuş ağını ve filosunu kullanarak faaliyetlerini sürdürmektedir(Bozan, 2019: s.25).

Tablo 1: Turkish Cargo Filo Yapısı

10 adet A330-200F
8 adet 777F
2 adet A310-300F WL
2 adet A330-200F WL
2 adet B747-400F WL

Kaynak: Turkish Cargo, 2024

Tablo1'de Turkish Cargo'nun kendi bünyesinde sadece kargo taşıyan uçak filosu şu şekildedir. A330-200F uçağından 10 adet; B777F uçağından 8 adet, B747-400F 2 adet, A310-300F 2 adet bulunmaktadır(Turkish Cargo, 2024). Türk Hava Yolları'nın 2023 yılında toplam yolcu ve kargo uçağı sayısı 435'e yükselmiştir(Turkish Airlines, 2023: s.42-43).Geniş ve dar gövdeli filosu ile indirimli taşımacılık yapabilmesi, Türk Hava Yolları'na rekabet avantajı sağlamaktadır(Özbek, 2018: s.59).

5.1. Turkish Cargo Analizi

Turkish Cargo, 2022 yılı itibariyle kargo taşıma faaliyetlerini, İstanbul Havalimanı içerisinde bulunan "Mega Kargo Tesisi SMARTIST" içerisinde gerçekleştirmektedir. SMARTIST, 340 bin metrekarelik bir alana inşa edilmiş olup, inşası için tüm aşamaları tamamlandıktan sonra 4 milyon ton kargo taşıma kapasitesine sahip olacaktır(UTİKAD, 2022: s.109 - Turkish Cargo, 2024). SMARTIST, büyüklük açısından Avrupa'da birinci,

dünyada ise üçüncü sıradadır. Teknolojik açıdan birçok yeniliği bünyesinde barındırmaktadır. Örnek olarak, depolama süreçlerini, boşaltma veya elleçleme süreçlerinde bilgisayar desteğiyle operatör veya herhangi bir ekipman (forklift vb.) kullanmadan gerçekleştirmektedir(Lojistikhattı, 2023).

Tablo 2: Dünyada En İşlek 10 Hava Kargo Havalimanı

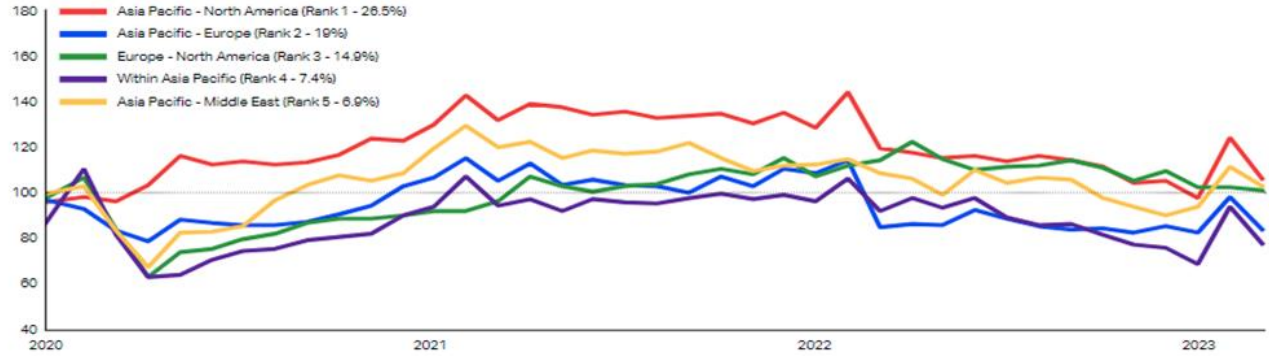
CARGO (METRIC TONNES)*						
2023	2022	2019	AIRPORT	2023	% CHANGE VS 2022	% CHANGE VS 2019
1	1	1	HONG KONG, HONG KONG (HKG)	4 331 976	3.2	-9.9
2	2	2	MEMPHIS, USA (MEM)	3 881 211	-4.0	-10.2
3	4	3	SHANGHAI, CHINA (PVG)	3 440 084	10.4	-5.3
4	3	6	ANCHORAGE, USA (ANC**)	3 380 374	-2.4	23.1
5	6	5	INCHEON, KOREA (ICN)	2 744 136	-6.9	-0.7
6	5	4	LOUISVILLE, USA (SDF)	2 727 820	-11.1	-2.2
7	8	12	MIAMI, USA (MIA)	2 525 591	1.0	20.7
8	11	8	DOHA, QATAR (DOH)	2 355 503	1.5	6.3
9	9	13	LOS ANGELES, USA (LAX)	2 130 835	-14.9	1.9
10	7	9	TAIPEI, TAIWAN (TPE)	2 112 988	-16.8	-3.2

* Cargo: loaded and unloaded freight and mail in metric tonnes ** includes transit freight

Kaynak: ACI, 2024

Tablo 2'de Dünyadaki en işlek on hava kargo havalimanı verileri verilmiştir. Bu veriler ışığında, 2023 yılında uluslararası hacmin neredeyse %26'sını yukarıda ki on havalimanı oluşturmaktadır. Tablodan da görüleceği üzere Hong Kong Uluslararası Havalimanı birinci sırada yer alırken Memphis Uluslararası Havalimanı ikinci sırada yer almaktadır(ACI, 2024). İstanbul Havalimanı'nın da tüm fazları tamamlandıktan sonra SMARTIST'in kapasitesi ve Türk Hava Yolları stratejisi ile ivme kazanması planlanmaktadır.

Grafik 1: Dünyada Bölgelere Göre Hava Kargo Ton Kilometre Grafiği (2020-2023)

Kaynak: IATA, 2023

Grafik1'de dünyada küresel ticaret yollarında önemli koridor görevi gören bölgelerde ki kargo ton kilometre grafiği görülmektedir. 2019-2023 yıllarını kapsayan grafikte, Covid-19 salgını etkisi geçmeye başlamış ve çoğu ticaret hattı 2019 yılında ki seviyelerine ulaşmıştır. Sadece Asya Pasifik bölgesinde Çin'de Covid-19 kısıtlamalarından kalan etki nedeniyle azalma olmuştur. Avrupa kargo ticaret hattı için Turkish Cargo önemli bir kargo markasıdır.

Uluslararası ticaretin gelişmesi ve müşteri memnuniyeti için sunduğu hizmeti, tarifeli kargo uçaklarıyla bazen de ilave kamyon ağı ile tamamlamıştır. Ayrıca Turkish Cargo, hava kargo taşıma faaliyetlerini geliştirmek için 160 havayolu firmasıyla interline anlaşması, 80'den fazla havayolu firmasıyla ise SPA anlaşmaları yapmaktadır. Son teknoloji ve 35 ton taşıma kapasitesi ve 65 ton taşıma kapasitesi olan uçaklarıyla dünyanın pek çok noktasına hizmet sunmaktadır(Macit, 2018: s.86-87). Bu sayede Turkish Cargo'nun potansiyel müşteri sayısı artmaktadır. "İnterline anlaşmaları" sayesinde Uzak Doğu, bölgesinde ki farklı noktalara hizmet sunulabilmektedir. Ayrıca "İnterline anlaşmaları" Türkiye'ye uçuş gerçekleştiremeyen noktalara ulaşım için çalışmalar yapmaktadır. Yakın geçmişte yaşanan kargo taleplerinde ve taşınan kargo miktarındaki artışlar, e-ticaretin gelişmesi, indirimli kargo taşıma uygulamaları, kargo karlılığını arttırmaktadır(Dierbunova, 2020: s.41-42).

Tablo 3: Türk Hava Yolları Yolcu ve Kargo Geliri Coğrafi Dağılım Tablosu (2019-2023)

Bölgeler	2019	2020	2021	2022	2023
Avrupa	21.076	11.213	24.303	91.850	152.65
Asya ve Uzak Doğu	18.116	13.765	25.208	70.271	111.066
Amerika	11.048	8.233	21.026	65.075	102.929
Orta Doğu	8.330	3.405	7.621	28.962	46.654
Afrika	7.247	4.570	9.264	27.397	40.007

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo3'de Türk Hava Yolları yolcu ve kargo gelirlerinin en fazla Avrupa'ya ait olduğu, Asya ve Uzak Doğu'nun ise hemen ikinci sırada yer aldığı görülmektedir. 2019 ile 2023 yılları arasında yolcu ve kargo geliri neredeyse 7 kat artmıştır. Bu durum THY'nin uçuş ağını küresel anlamda geliştirdiğini ve büyüme eğiliminde olduğunu göstermektedir.

Tablo 4: Turkish Cargo Özel Kargo Sınıflandırması

→ TK Pharma ile (sağlık malzemeleri(ilaç vb.))
→ TK Live ile (canlı hayvan)
→ TK Fresh ile (yaş sebze- meyve,çilek, süt,ürünleri, et, balık, tavuk vb.
→ TK Care ile tehlikeli madde
→ TK Valuable ile (mücevher, altın, senet vb. değerli ürün)
→ TK Vulnerable ile (cep telefonu, elektronik eşya, teknolojik ve hassas ürün)
→ TK Courier ile acil taşınması gereken kargolar
→ Cenaze

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur

Tablo4'de Turkish Cargo, IATA taşıma prosedürleri doğrultusunda kargo taşımacılığı yapmaktadır(Yabancı, 2018: s.30). Uluslararası Hava Taşıma Birliği (IATA) verilerine göre Turkish Cargo, 2023 yılında taşıdığı toplam kargo ton miktarı ile dünyanın en çok tercih edilen dördüncü hava kargo markası olmuştur(Turkish Airlines, 2023: s.5). Turkish Cargo, yaş sebze-meyve gibi zamana duyarlı ürünlerin sevkiyatını hızlı bir şekilde tamamlamak amacıyla fiyatlarında indirim yapmıştır. Bu yapılan indirim, Türkiye'nin ihracatına yaklaşık %42'lik bir artış sağlamıştır(UTİKAD, 2017).

Türkiye coğrafik açıdan, Asya ve Avrupa'nın kesiştiği noktada bulunmaktadır(Topcuoğlu, 1997: s.12). Türkiye'nin ihracat, turizm, ekonomisini geliştirmesi için yararlandığı en büyük sektör havacılık sektörüdür. Türkiye, hava taşımacılığı için (yolcu ve kargo) önemli bir konumdadır(Yakut, 2012: s.88). Ayrıca İstanbul, önemli bir aktarma merkezi olma özelliğine sahiptir. Geniş ve dar gövdeli filosu sayesinde maliyet açısından her türden göndericiye hitap etmesi, Türk Hava Yolları'na rekabet avantajı sağlamaktadır(Özbek, 2018: s.59). Türkiye'nin içinde bulunduğu jeopolitik avantajı, havacılık sektöründe dikkat çekici bir etkiye sahip olmuştur. Turkish Cargo bu anlamda en önemli örneklerden biridir. Kıtalar arası hava kargo ulaşım ağını, Türkiye'nin coğrafi avantajı ile bütünleştiren şirket, faaliyetlerini dünyada adını sıkça duyacağımız SMARTIST'e taşıdı(Çelik, 2023).

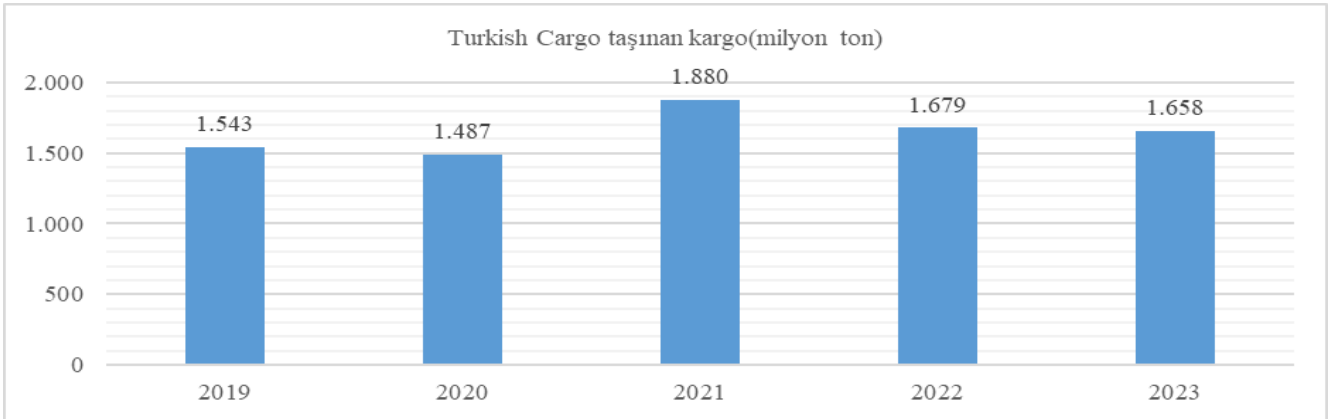
Türk Hava Yolları, küresel e-ticaret faaliyetlerini geliştirmek için "We World Express" isimli bir e- ticaret şirketi kurmuştur. Şirket, %45 Turkish Cargo, %45 ZTO Express ve %10 PAL Air ortaklığı ile kurulmuştur. ZTO Express ve PAL Air, Hong Kong merkezli iki önemli havayolu şirkettir. 100'den fazla ülkeye e-ticaret hizmeti vermektedir. Burada ki amaç, "küresel e-ticaret faaliyetlerini iyileştirmek adına, kapıdan kapıya hava kargo hizmeti sunmaktır". We World Express'in merkezi Hong Kong'dadır(Fındık, 2019). Dünyanın devasa ekspres kargo dağıtım firması olan ZTO ile işbirliği içerisinde olması, Türkiye ekonomisi için faydalı olacaktır.

Turkish Cargo kurulduğu günden günümüze kadar, taşıdığı kargo ton miktarını artırmaktadır. Turkish Cargo 2021 yılında, 2020 yılına göre kargo kazancını %48 oranında artırmayı başarmıştır(Rodoplu ve Şarlak, 2022: s.5-6). THY ve Turkish Cargo'nun uçuş ağlarını geliştirmesi, Türkiye'nin ihracatına olumlu bir şekilde yansiyarak, yeni pazarlara açılma ve mevcut pazar içerisinde konumunun iyileştirmesine olanak sağlamaktadır. Turkish Cargo günümüzde dünyanın en fazla noktasına hava kargo taşıma faaliyeti gerçekleştiren hava kargo markalarından biridir(Atabay, 2022: ss.(72-84).

Türk Hava Yolları, teknolojik gelişmelerden yararlanarak, küresel e- ticaret hizmetini geliştirmek adına, "Widect" isimli bir marka kurmuştur. "Widect", ithalat- ihracat için gerekli gümrükleme işlemlerini, depolama işlemlerini, kapıdan kapıya teslimat işlemleri, kapıdan kargo alma işlemleri, iade- iptal işlemleri vb. birçok lojistik sürecin gerçekleştirilebileceği bir taşıma hizmeti sunacaktır. 2024 yılı içinde hizmet vermeye başlayacaktır(Airporthaber, 2023). Amazon şirketinin bir uygulaması olan "Kiwa" robotları, insan gücü kullanmadan gerçekleştirebilecek birçok işi yerine getirmektedir. Turkish Cargo da ilk yapay zekâ destekli "Chatbot Cargy" ile hizmet vermeye başlayacağını duyurmuştur. İlk etapta havayolu konşimento numarası yoluyla kargo hakkında bilgilendirme yapabilecek uygulama, makul tarih aralığı ve sefer bilgilendirme yapma özelliğine de sahip olacaktır(Erdinç ve Aydınbaş, 2021: s.9).

Covid-19 salgını tüm sektörlerde olduğu gibi havacılık sektörünü de olumsuz etkilemiştir. Salgında yolcu taşımacılığı durma noktasına gelmiş, kargo uçaklarıyla taşıma yapılmıştır. Turkish Cargo salgın döneminde, Türkiye'ye tıbbi teçhizat getirmiş ve Türkiye'den dünyanın birçok ülkesine tıbbi teçhizat, tekstil, yaş sebze-meyve ve genel kargo sevkiyatı gerçekleştirmiştir(Babaoğlu, 2021: s.12).). "2021 APEX Health Safety" 'de "Diamond" düzeyinde temsil eden Turkish Cargo, salgın sürecinde tedarik zincir ağını geliştirmeyi başarmıştır. Turkish Cargo 100 milyonun üzerinde Covid-19 aşısı taşımıştır(Atasoy ve Apaydın, 2022: s.s.17-21). Sıcağa duyarlı sağlık ürünlerinin sevkiyatı sırasında yaşanan talep artışına, 1200 metre karelik sıcaklık kontrollü depolar oluşturmuştur. Soğuk zincir taşıma sistemi için gerekli tedarikçilerle işbirliği yapan şirket, "soğuk zincir taşıma kapasitesini" salgın süresince 25 bin ton seviyesine yükseltmiştir(Şen, 2021: s.13). 2020 yılının kasım ayında firma, Çin'den Brezilya'ya Covid-19 aşısı sevkiyatı yapmıştır. Taşıma gerçekleştirilirken konteynerler kullanılmış ve bu konteynerler aşılardan bozulma riskini önlemek amacıyla soğutma sistemi kullanılarak, uygun sıcaklık aralığında tutulmuştur. Salgın döneminde şirket, çeşitli devlet desteklerinden ("vergi indirimi, gelir vergisi kesinti desteği, faiz desteği" vb.) yararlanmıştır(Barlık, 2023: s.5-6). Ayrıca bu dönemde yapmış olduğu tahliye uçuşları sayesinde marka değerini artırmıştır(Akca, 2020: s.15).

Grafik 2. Turkish Cargo 2019-2023 taşınan kargo(ton) miktarı

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Grafik 2'de Turkish Cargo 2019 yılında, uluslararası taşıdığı, 1.543.000 ton ile dünya kargo trafiğinde ismini onuncu sıraya taşımıştır(Akoğlu ve Fidan, 2020: s.17). 2020 yılında 1.5 milyon ton kargo taşıyarak, dünyanın en çok tercih edilen hava kargo markalarından biri olmuştur(Demir vd, 2021: s.16). 2021 yılında Turkish Cargo sağlık malzemeleri taşımıştır. Salgın döneminde Turkish Cargo, yıllık kargo taşımasını %35 oranında artırmayı başarmıştır(Ülger ve Bülbül, 2024: s.7). Turkish Cargo'nun 2022 yılı itibariyle faaliyetlerine İstanbul Havalimanı'nda ki SMARTİST' e taşınması, şirketin dünyanın en iyi hava kargo markası için amacına ulaşması ve kapasitesini artırması için önemli bir etkidir(Turkish Airlines, 2022: s.3).

Özetle, Türkiye hava kargo sektöründe uluslararası taşınan kargo (ton) açısından önemli bölgeler arasındadır. Türk Hava Yolları kargo markası Turkish Cargo ile uluslararası kargo trafiğinde "6.9 milyon ton-kilometre" trafiğine sahip olmuştur. Ayrıca İstanbul Havalimanı tüm fazları tamamlandıktan sonra 5.5 milyon ton kapasite

ile faaliyetlerini gerçekleştirecek olması, İstanbul Havalimanı'nın hava kargo taşımacılığı adına önemli bir lokasyon olacağı öngörülmektedir(Aydın, 2022: s.21). Dünyada taşınan hava kargo trafiğinin neredeyse %60'ı Avrupa-Asya ve Güney Asya koridorunda taşınmaktadır. Türkiye'nin coğrafi konumu sayesinde bu koridorda merkezi konuma sahiptir. Bu nedenle Turkish Cargo hava kargo pazar payı, günümüzde ve gelecekte önemli imkânlarla sahip olacağı düşünülmektedir(Danış, 2022: s.78).

6. SONUÇ

Hava kargo taşımacılığı, hızlı ve güvenli olması nedeniyle dünyada sıklıkla tercih edilen bir taşıma türüdür. Hava kargo taşımacılığı, küresel tedarik zinciri açısından önemli bir taşıma türüdür. Hava kargo taşımacılığının sunduğu avantajlar arasında, hızlı ve güvenli teslimat sağlaması, hasar ve zararların görece minimize edilebilmesi, diğer taşıma türlerine göre yoğun trafik ve coğrafi olarak ulaştırılması zor bölgelere ulaşması, düşük sigorta maliyeti sunması yer almaktadır. Özellikle zamana duyarlı, acil ve hassas ürünlerin taşınması, dünyanın pek çok noktasına hızlı hizmet sunması sayesinde ülke ekonomisine katkıda bulunmaktadır.

Türk Hava Yolları, hem yolcu hem de kargo taşımacılığı yapan bir havayolu şirkettir. Aynı zamanda ülkemizin bayrak taşıyıcı havayolu markası olan şirket, kargo faaliyetlerini Turkish Cargo ile gerçekleştirmektedir. 2022 yılı itibarıyla Turkish Cargo kargo hizmetleri, İstanbul Havalimanı içerisinde bulunan SMARTIST'te verilmektedir. İstanbul Havalimanı'nın tüm fazları tamamlandıktan sonra 5.5. milyon ton kargo kapasitesine sahip olacaktır. Turkish Cargo'nun uçuş ağı, e-ticaret hacmi, Türkiye'nin coğrafi konumu ile İstanbul Havalimanı'nın dünyada hava kargo aktarma merkezi olacağı öngörülmektedir. Günümüzde Turkish Cargo'nun kendine ait, sadece kargo taşımak için kullandığı 24 adet uçağı bulunmaktadır. Buna ek olarak Türk Hava Yolları filosunu da kullanmaktadır. Ayrıca, kargo elleçleme, depolama alanlarında teknolojik gelişmeleri yakından takip eden firma, kendini geliştirmektedir.

Covid-19 salgın döneminde Türk Hava Yolları, havayolu taşımacılığının durma noktasına geldiği bu süreçte yolcu tahliyeleri ve kargo (sağlık ekipmanları, aşı, gıda, yaş sebze-meyve, genel kargo vb.) taşıyarak hem Türk Hava Yolları marka değerini artırmış hem de şirkete mali açıdan destek olmuştur. Kargo uçaklarının yetersiz kaldığı durumlarda yolcu uçaklarının hem bagaj hem de kabin bölümünde kargo taşımıştır. Bu sayede, küresel çapta dünyayı etkisi altına alan salgın sürecinde, hava kargo pazarında öne çıkan bir firma olmuştur.

Turkish Cargo e-ticaret hacmini geliştirmek, ülkeler arası ticari faaliyetler içerisinde bulunmak adına 80'den fazla havayolu ile SPA, 160'dan fazla havayolu ile interline anlaşmaları yaparak, dünyanın birçok noktasına hava kargo hizmeti sunmaktadır. Böylece uçuş ağı genişlemektedir. Turkish Cargo, taşınacak kargoları ICAO standartları göz önünde bulundurarak belirli kategorilere indirgemıştır. Bu sayede taşınacak ürün niteliğine göre taşıma şekli değişmektedir.

Turkish Cargo, dünyanın pek çok noktasına direkt uçuş yapan bir hava kargo taşıyıcısıdır. Yine e-ticaret hacmini artırmak ve Avrupa- Güney Asya bölgesi koridorun hava kargo taşımacılığı adına önemli rol üstlenen şirket, ZTO Express ve PAL Air Ltd. ile işbirliği yaparak We World Express isimli bir şirket kurmuştur. Bu şirket sayesinde, Turkish Cargo Çin pazarında da rekabet edebilecek duruma gelecektir. Ayrıca Widedt, Kiwa ve Chatbot Cargy uygulamalarıyla da müşteri memnuniyeti ve ticari faaliyetlerini arttırmaktadır.

Yapılan araştırma doğrultusunda Turkish Cargo'nun, Türkiye ve dünya hava kargo pazarı açısından önemli bir havayolu kargo markası olduğu görülmektedir. Şirket uçuş ağını, filosunu, e-ticaret faaliyetlerini, teknolojik gelişmelerden yararlanarak oluşturduğu uygulamalarla, hasarsız, güvenilir, hızlı hava kargo hizmeti sunmaktadır. İstanbul Havalimanı'nın uluslararası hava kargo aktarma merkezi olması ve Türk Hava Yolları'nın geniş uçuş ağı sayesinde Türkiye hava kargo pazarı açısından önemli bir koridor görevi görecektir.

KAYNAKÇA

Airporthaber. (2023). THY Kapıdan Kapiya Kargo Hizmet Sunacak. <https://www.airporthaber.com/thy-kargo-haberleri/thy-kapidan-kapiya-kargo-hizmeti-sunacak.html> / 13.04.2024.

Airports Council International (ACI). (2024). Top 10 busiest Airports in the world shift with the rise of international air travel demand. <https://aci.aero/2024/04/14/top-10-busiest-airports-in-the-world-shift-with-the-rise-of-international-air-travel-demand/> 18.04.2024.

Akca, M. (2020). "COVID-19'un Havacılık Sektörüne Etkisi." . Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 7(5), 45-64.

Akoğlu, B. & Fidan, Y. (2020). "Dünyada Hava Kargo Taşımacılığı Pazarı ve Türkiye'nin Yeri." Ekonomi İşletme ve Yönetim Dergisi, 4(1), 30-51.

- Atabay, Ç. (2022). “Türk Hava Yolları’nın Türk Dış Politikasında Marka Diplomasisi Perspektifinden Değerlendirilmesi”, Doktora tezi, Marmara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Atasoy, Ö. & Apaydın, D. (2022). “Hava Yolu ile Uluslararası Kargo Taşımacılığı Sözleşmelerinde Taşıyıcının Sorumluluğu ve Turkish Cargo Aş. Örneği.” *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 26-49.
- Aydın, A. (2022). “Türkiye Havayolu Taşımacılığı Sektörünün Yapısal Analizi.” *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 10(2), 55-69.
- Babaoğlu, A. (2021). “Coronavirüs nedeniyle Türkiye’de firmaların yaptığı kurumsal sosyal sorumluluk uygulamaları üzerine bir inceleme.” *Journal of Humanities and Tourism Research*, 11(1), 118-134.
- Barlık, İ. (2023). “Air Cargo Operations in Turkey in the Pandemic Period: The Example of Turkish Airlines.” *Journal of Industrial Policy and Technology Management*, 6(1), 165-174.
- Bozan, Z. (2019). “Determinants of demand for air cargo transport between Turkey and the selected Far East countries”, Yüksek Lisans Tezi, İbn Haldun Üniversitesi/ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Çelik, Preense. (2023). İstanbul, Türkiye’nin Küresel Hava Trafikinde Merkez Üssü Oldu. <https://istanbulhomes.com/tr/blog/turkiyede-yasam/istanbul-turkiye-nin-kuresel-hava-trafiginde-merkez-ussu/> 13.04.2024.
- Danış, A. (2022). “Türkiye’de Hava Kargo Taşımacılığının Gelişimi ve Oecd Ülkeleri ile Türkiye Karşılaştırması”, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Demir, S.; Ersin, A. & Paksoy, T. (2021). “Cold chain logistics: The case of Turkish Airlines vaccine distribution. In Adapting to the Future: How Digitalization Shapes Sustainable Logistics and Resilient Supply Chain Management.” *Proceedings of the Hamburg International Conference of Logistics (HICL)*, vol. 31 (pp. 771-798).
- Dierbunova, K. I. (2020). Efficiency of resource potential usage at the aviation enterprise.
- Erdoğan, Z. & Aydınbaş, G. (2021). “An Evaluation on Foreign Trade and Intelligent Logistics Relation. Relation.” *Journal of Current Researches on Business and Economics*, 11(1), 159-182.
- Fındık, Krem (2019). Türk Hava Yollarından E-ticaret Lojistik Şirketi. <https://www.techinside.com/turk-hava-yollarindan-e-ticaret-lojistik-sirketi/> 13.04.2024.
- Gülaçtı, Ş. (2021). “Covid-19 aşularının lojistiğinde havacılık endüstrisinin rolü.” *Journal of Aviation*, 5(2), 127-141.
- IATA, (2023). Global Outlook for Air Transport Highly Resilient, Less Robust. <https://www.iata.org/en/iata-repository/publications/economic-reports/global-outlook-for-air-transport---june-2023/#page=12.09/> 19.04.2024.
- Karakuş, G. (2023). “Türk Hava Yolları Sürdürülebilirlik Raporları Üzerine Bir Araştırma.” *Aerospace Research Letters(ASREL) Dergisi*, 2(2), 86-113.
- Koçali, K. & Kansoy, U. (2023). “Situation Analysis of Occupational Accidents in Passenger and Freight Transportation Activities at Airports in Turkey.” *Kent Akademisi*, 16(1), 408-419.
- Lojistikhattı, (2023). Turkish Cargo, 2023’te 3,9 milyon ton kargoyu uçuracak. <https://www.lojistikhatti.com/haber/2023/10/turkish-cargo-2023te-39-milyon-ton-kargoyu-ucuracak/> 10.04.2024.
- Macit, A. (2018). “Hava Kargo İşletmelerinde Kaizen Maliyetleme ve Uygulamaları”, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Özaydın, C. (2023). “Havayolu Ulaşımı ve Ekonomik Büyüme: Türkiye Üzerine Bir Analiz”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi / Sosyal Bilimler Üniversitesi, İstanbul.
- Özbek, M. (2018).” Markalaşma ve Pazarlamanın Markalaşmaya Katkısı, Türk Hava Yolları”, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi / Sosyal Bilimler Üniversitesi, İstanbul.
- Rençber, İ. (2024). “Türk Hava Yollarının Kurumsal Sürdürülebilirlik Performansının Entropi ve TOPSIS Yöntemleriyle İncelenmesi.” *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 22(52), 597-628.

Rodoplu, H. & Şarlak, O. (2022). “Havayolu Ortaklıkları ve İşbirliklerinin İncelenmesi; We World Express İşletmesinin Analizi.” Sciences (JOSHAS Journal), 8(51).

SHGM. (2015). Kargo Hizmetleri. https://web.shgm.gov.tr/documents/sivilhavacilik/files/pdf/kurumsal/yayinlar/Kargo_Hizmetleri.pdf / 17.04.2024.

Tang, S. (2023). A Study of Air Cargo Development at CQ Airports-Chongqing Jiangbei Airport as an Example.

Taşdemir, M. & Yıldız, R. (2022). “Hava Kargo Taşımacılığının Dış Ticaret ve Gsmh Üzerindeki Etkilerine Yönelik Çalışma: Avrupa Örneği.” Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 18(4), 1150-1180.

Tidim, G. (2023). “Uluslararası Sivil Hava Taşımacılığı Sektöründe ve Bir Yumuşak Güç Unsuru Olarak Türk Dış Politikasında Türk Hava Yolları: Afrika Örneği”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Medeniyet Üniversitesi /Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Topcuoglu, H. & Air Force Inst Of Tech Wright-Patterson Afb Oh School Of Engineering. (1997). Turkish Air Mobility Modeling.

Tuncer, B. & Aydoğan, K. (2019). “Yakıt Maliyetlerinin Taşınan Hava Kargo Miktarı Üzerine Etkileri: 2007-2018 Türkiye Örneği.” Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 143-158.

Turkish Airlines. (2022). Faaliyet Raporu. https://investor.turkishairlines.com/documents/faaliyetraporlari/4c2022_yk_faaliyet_raporu.pdf/ 11.04.2024.

Turkish Airlines. (2023). Faaliyet Raporu. https://investor.turkishairlines.com/documents/faaliyet-raporlari/yk-faaliyet-raporu-4q2023-tr_amzasaz_v2.pdf/ 11.04.2024.

Turkish Airlines. (2023). Yıllık rapor. https://investor.turkishairlines.com/documents/yillik-raporlar/butikten_zirveye_20yil_2003_2023.pdf/ 14.04.2024.

Turkish Cargo. (2024). Hakkımızda. <https://www.turkishcargo.com/tr/hakkimizda/turkish-cargo-hakkinda/hikayemiz/> / 10.04.2024.

Turkish Cargo. (2024). Kargo Uçakları. <https://www.turkishcargo.com/tr/hakkimizda/turkish-cargo-hakkinda/filo/kargo-ucaklari/> 11.04.2024.

Turkish Cargo. (2024). SmartİST. <https://www.turkishcargo.com/tr/network/smartist/> / 10.04.2024.

Turkish Cargo. <https://www.turkishcargo.com/tr/hakkimizda/turkish-cargo-hakkinda/hikayemiz/> / 22.03.2024.

UTİKAD (2017). <https://www.utikad.org.tr/Detay/Sektor-Haberleri/16671/turkish-cargo-ile-havayolu-ihracati-5-bin-tona-ulasti/> 22.03.2024.

UTİKAD, (2022). Lojistik Sektörü Raporu. <https://www.utikad.org.tr/images/HizmetRapor/utikadlojistiksektoruraporu2022-857.pdf> /28.03.2024.

Ülger, H. & Bülbül, H. (2024). “Yenilikçi Tedarik Zinciri Uygulamaları ve Etkileri Üzerine Bir İnceleme.” 19 Mayıs Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1), 70-82.

Yabancı, F. (2018). “Havayolu Ulaştırma İşletmelerinin Tercih Edilmesinde Yiyecek-İçecek Hizmet Kalitesinin Rolüne İlişkin Bir Araştırma (THY örneği)”, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Yakut, F. (2012). “Hava Kargo Taşımacılığının Türkiye'deki Mevcut Durumu ve Geliştirilmesi için Yapılması Gerekenler”, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi / Sivil Havacılık Yönetimi Anabilim Dalı, Eskişehir.